

Oxögat

nr 3
oktober 2020

MEDLEMSBLAD • FÖRENINGEN VADSTENA-AKADEMIENS VÄNNER

OPEROR VI MINNS

"Gripande för alla sinnen"

Hon startade en gång sånglinjen på Vadstena folkhögskola. Som sångpedagog och tidigare docent vid musikkonservatoriet i Århus har Ingrid Haking Raaby en klar favorit. Få föreställningar har gripit henne mer än den prisade *Riket är ditt* som bland annat tilldelades Svenska Dagbladets operapris.

En sommar utan Vadstena-Akademiens föreställningar har känts tom. Jag har nästan tagit för givet att varje sommar se en spännande uppsättning. Gamla verk som plockats fram, och nyskrivna som för första gången presenteras för svensk publik och övriga världen. I stället har vi i sommar fått ägna oss åt att minnas olika föreställningar genom utställningen på slottet.

Den föreställning som jag alltid kommer minnas med alla sinnen är *Riket är ditt* (1991) som framfördes på Gamla teatern. En fantastisk opera av Jonas Forssell och Kim Procopé. En komisk opera med ett djupt budskap som fortfarande är aktuellt - nitton år senare. Ulrika Wolffs scenografi var fantasifull och spännande, ständigt upptäckte man nya detaljer. Jag såg den upprepade gånger.

Operan handlade om en chilensk familj som söker skydd i ett kloster. Inspirationen är hämtad från den uppslitande verkligheten och Alsike kloster. Syskonen Marcos och Maria och deras mor Teresa samt Marias två små barn José och Rosita tas om hand av fem varmhjärtade systrar. Klosterlivet ändras totalt. Klosters vaktmästare och fader Örjan är ytterligare två personer som framkallar en hel del skratt.

Vissa partier är fortfarande mycket gripande - både musikaliskt och sceniskt. De är kort sagt glasklara för mitt inre öra och öga. Teresas (Ulrika Precht) fängslande sång då hon står på en pall, syster Beatrice (Jeanette Bjurling-Efraimsson) som frenetiskt river gurkor och håller för mycket salt på dem, vilket gör att hon i ivern får salt i ögonen. Samtidigt sjunger hon ett enastående parti i högt läge och nyser så det hörs ända bort till rådhuset.

Den komiske trädgårdsmästaren (Dag Schantz) med sin lysande basbaryton och den unga syster Elisabeth (Anna Eklund-Tarantino) som är novis men till slut lämnar klostret. En bil som rivstartar i gruset utanför teatern skänker ytterligare dramatik åt föreställningen. Samtliga fem systrar har olika personligheter och detta avspeglas

Sopranen Birgitta Petterson som syster Anna och basbarytonen Henrik Westberg som chileneren Marcos. Flera sångare strålade i *Riket är ditt*.

tydligt i deras vokala stämlägen och sceniska framtoning. Tänk om denna opera fanns på DVD att njuta av, särskilt en sommar som denna!

Som sångpedagog har det varit en stor inspiration att få uppleva Vadstena-Akademiens olika aktiviteter. Sedan jag flyttade till Vadstena 1989 har jag till och från varit aktiv i både Vadstena-Akademi och Vännernas styrelse. Nu avslutar jag några år som sekreterare för Vännerna. I en härlig och dedikerad styrelse som fortsätter stödja denna kulturskatt som Sverige och Vadstena äger. Men vi ses till nästa föreställning, hoppas jag!

INGRID HAKING RAABY

Sopranen Christina Nilsson (till vänster) hade endast en biroll i *Enrico di Borgogna* men väckte omedelbart kritikens intresse. De övriga sångarna är Ludvig Lindström, Thomas Volle och Rebecca Rasmussen.

OPEROR VI MINNS

"Dessa är mina highlights"

Vilka operor var bäst? För Michael Bruze, musikkritiker i Norrköpings Tidningar, är svaret givet. Han gör en personlig lista av stjärnor som tänts på Vadstena-Akademien. Som musikedirektör och länge högstskoleadjunkt vid Linköpings universitet är han även verksam som körledare. Och fångas av fyra iscensättningar.

När man som Norrköpingsbo korsar östgötaslätten för att angöra ett somrigt Vadstena, börjar det sjunga i mig redan efter Skänninge. Bubbla inombords av förväntan. När man sen sveper över de sista mjuka kullarna och ser stadens torn och tinnar rada upp sig vid horisontlinjen blir känslan av historiens vingslag extra stark. Kulturstaden kallar.

Staden blir en prunkande musikalisk sommarrabatt att vallfärda till. Jag tänker då inte bara på mitt möte med syster Patricia och samtal kring musikens betydelse för nunnornas andliga utveckling, kreativa möten på Folkhögskolan eller glädjen att få spela på orgeln i den blått skimrande Klosterkyrkan, utan kanske mest på det spännande att få begå opera och klämma in sig i Gamla teaterns obekväma bänkar eller köa i de massiva trapphusen på slottet på väg till Bröllopsalen.

På akademien har det musikhistoriskt framforskade blandats med nyskrivet svenskt. Nivån på den sceniska kreativiteten har oftast varit hög. Rummens begränsningar har även inneburit möjligheter.

Vilka föreställningar har då blivit mina privata highlights? Nej, jag tänker inte på det *Divertissement* (1982)

som skådespelaren Georg Rydeberg deltog i, även om jag var full av förväntan över att få möta denna legendar, utan på andra produktioner.

Röst. Mitt första nedslag handlar om en röst, en sopran. I iscensättningen av Donizettis *Enrico di Borgogna* (2012) steg hon fram i rampljuset och väckte min omedelbara nyfikenhet. Denna biroll hade inte många soloinsatser, men hon levererade. Sedan dess har vi lärt oss att Christina Nilsson var något speciellt att räkna med.

Poesi. Den japanske komponisten Moto Osadas opera *Four Nights of Dream* (2008) fångade mig med sitt poetiska tilltal, sina filosofiska funderingar och en starkt avskalad scenbild. Lägg därtill den spännande musiken med en doft av orienten och du får en musikdramatisk upplevelse att minnas.

Iscensättning. Hundra år efter tillkomsten var det dags för Ivar Hallströms *Liten Karin* (1997) att begå sin premiär i Akademiens regi, men denna gång på Kalmar teater för att högtidlighålla 600-årsminnet av Kalmarunionen. Verket var tänkt som huvudnumret vid Kungliga Operans invigning, men blev aldrig uppfört. I denna ljuva nationalromantik kunde man imponerad höra en Marlena Ernman som Cecilia Vasa.

Tokig. Carl Unander-Scharins modernistiska opera *Tokfursten* (Vadstenapremiär 1996) hör till Akademiens största framgångar genom åren. Norrköpingssonen Mats Persson gestaltade den förvirrade ynglingen övertygande. Handlingen blottlade olika lager av verkligheter och det klingande materialet visade på skarpa kontraster. Ett musikdramatiskt inlägg kring svensk psykvård.

Coda. Och efter avslutad föreställning möter mig den nedgående solen med full kraft i slottsporten innan jag drar vidare till ett soppkök eller restaurangen på hörnet med nya erfarenheter i bagaget.

MICHAEL BRUZE

AKTUELL FÖDELSEDAG

Operan fyller 420

För radiolyssnarna berättade operakritikern Per Feltzin i Kulturnytt på Sveriges radio nyligen om en viktig dag i musikhistorien. När den äldsta bevarade operan föds.

Platsen är Florens och dagen är den 6 oktober 1600. På Palazzo Pitti håller den betydande slkten Medici en storslagen bröllopsfest med tusentals gäster för att fira giftermålet mellan Henrik IV av Frankrike och Maria av Medici. Gästerna ska nu bjudas på något helt nytt - opera.

Den nyskapande tonsättaren heter Jacopo Peri. Han är också känd som Il Zaccerrino - moppen - på grund av sitt enorma och ostyriga hårsvall. Verket som beställts av Medicis heter Euridice. Eftersom underhållningen skall ske vid ett bröllop, tvingas librettisten Ottavio Rinuccini att ge den tragiska historien om Orfeus och Eurydike ett lyckligt slut.

Visserligen blir Eurydike biten av en orm på bröllopsdagen, men Orfeus hämtar henne från dödsriket. Trots diverse problem på vägen slutar allt med ett gemensamt återgång från dödsriket och evig lycka. I den antika grekiska myten - som romaren Ovidius skrev ner i boken Metamorfoser för 2000 år sedan - dör båda.

Palazzo Pitti finns fortfarande kvar. Man kan således besöka platsen i Florens där den första operan framfördes i en av salarna. För tvåhundra utvalda bröllopgäster på den fjärde dagen av bröllopet.

Noterna var rätt anemiska. Få detaljer. Här finns

sångstämman och ackorden till, men inte vilken hastighet eller vilka instrument som ska användas. Det var lite som Cajsa Warg; man tager vad man haver. På premiären ska man ha använt två lutor, violinens föregångare liran och en cembalo. Musikerna fick själva improvisera, så var det vid det här tiden.

De som sjöng och spelade var tonsättare och musiker vid Medicis hov. Främst Giolio Caccini och hans dotter Francesca Caccini medan Jacopo Peri själv sjöng Orfeo. Allt skapades i stunden utan att man förstod att man denna dag ändrade musikhistorien.

Komponerandet var ett vardagligt hantverk. Dessutom förekom ett dribblande och intrigerande mellan kollegor som samtidigt var konkurrenter. Giolio Caccini, som alltså stod på scenen, hade redan skrivit en opera på samma text. Den publicerades före, men uppfördes några år senare. Vid urpremiären ersatte Caccinis musik några partier som Peri skrivit.

Så var det i Florens. Trots alla tjuv- och rackarspel är det Peri som ser till att vi för första gången hittar operadetaljer som arior och talsång till lågmäلت ackompanjemang - alltså recitativ. I den första operan hör vi instrumentala partier och därpå solosång ensamt eller med kören.

Alla delar fanns tidigare i den italienska musiken men Peri är den förste att sätta samman delarna. Tidigare hade man souni, canti, balli - med andra ord spel, sånger och danser - men dessa framfördes som delar i ett teaterskådespel, som en vanlig talpjäs.

Peris Euridice är ju en mindre opera varför det finns ett ännu ett viktigt datum i operahistorien. Dagen då en större opera framfördes - den 24 februari 1607. Under karnevalssåsongen i Mantua hör man för första gången den inledande Toccatan i Monteverdis L'orfeo. Musik som tolkats i tusentals versioner.

Det är samma tragiska grundberättelse om Orfeus och Eurydike men Montiverdi lät sin librettist Alessandro Striggio skriva ett slut där de vilda backanterna hotar Ofeus att slita honom i bitar. Det finns ett annat alternativt slut också där Orfeus blir upptagen i det eviga himmelriket och där kan skåda Eurydike i stjärnorna.

Striggio hade faktiskt varit på plats vid operans födelse i Florens. Det fanns dessutom en sångare som var med i båda uppsättningarna: Francesco Rasi - tenor, lutenist, tonsättare och poet. Detta är anmärkningsvärt. Men sju år senare fanns Striggio tillsammans med Monteverdi i familjen Gonzagas hov i Mantua. På andra sidan bergskejdan Appeninerna, vilket innebar en resa med häst och vagn 20 mil norrut.

Under dessa sju år hade operan utvecklats mycket. I Peris opera hördes fyra musiker, i Monteverdis 41! Violiner, viola da gamba, kontrabas, flöjter, trumpeter, jägarhorn, basuner, orgelpositiv, cembali, lutor och harpa. Men noterna är fortfarande allmänt hållna så exakt hur det lät vet vi inte. Bara att det är nu det händer. Operan föds.

PER FELTZIN

Lyssna till inslaget på: <https://sverigesradio.se/artikel/7549159>

Musik från tiden spelas också i Söndagsmorgon P2 kl 9-11.

Per Feltzin leder även detta program med tidig musik.

FOTO: WIKIPEDIA

Tonsättaren Jacopo Peri kallades också Il Zaccerrino - moppen - på grund av sitt enorma och ostyriga hårsvall.

Fortfarande som ny – kostym buren av Fru Dygd i den första komiska operan *Falken*, författad av en blivande påve. Från 1970.

Årets stipendiater höll avstånd – och fick musiken att röra vid Vännernas innersta strängar.

Katarina Edenhjem, veteranvän:
– Allt detta för en utvald skara, så utsökt!

Lena Forssén, nybliven vän:
– Så mycket helt utan kostnad! Obetalbart!

Hedersledamoten och tidigare ordföranden Magnus Vahlquist tackade Rune Gyllander och Jan Schönberg. Ett modernt grepp att bjuda på måltiden, och samtidigt lever traditionen vidare, konstaterade han.

Håkan Wasén, mångfaldig vän: – Vänskap som denna ger avsevärt mer än att bara sitta på publikplats!

Alla tiders vändag

Tidlöst! Exklusiv! Lovorden duggade lika tätt som regnet när vändagen drev saknaden efter sommarens opera i Vadstena på flykten.

Med tumstock pekade konstnärlige ledaren Nils Spangenberg ut riktningen i Bröllopsalen. Där kostymer, scenografier och rollporträtt visade "tidsströmmar" på Vadstena-Akademien under 56 år. Titeln var hämtad från operan 2002 då nya svenska texter framfördes till mestadels nyskriven musik.

– Här ryms nycklarna till vår historia. Det som blivit mest omskrivet och omtyckt. Inte kronologiskt men "möblerat" med fynd från arkiv och förråd, avslöjade han.

Trettio vänner höll två meters avstånd och gladdes åt återseenden med samurajer, trädockor och krinoliner. I ett flöde av tidlös musik.

Frågan om "bästa opera" gav skiftande svar: *Solen och Nordstjärnan* för de fantastiska dräkterna, *Kär och Galen* för den ljuvliga musiken (utan dirigent) men också *Av ont kommer gott...*

– Glömmer aldrig Helena Döse och hur vi slungade upp rosor till henne ur en stor korg, mindes Katarina Edenheim som fanns på plats på Gamla teatern 1971.

Uppsättningarna på denna anrika scen med stilfulla dekorer hedrades med en egen minneshörna.

Och utställningskommisariern Spangenberg själv? Vilka operor är hans favoriter?

– *Tokfursten* och *Four nights of Dream*. Som jag regisserat själv!

Inte mindre än 10 hovsångare och hovsångerskor fanns bland de utställda porträtten. Malin Byström, Malena Ernman, Nina Stemme, Helena Döse, Ann Sofie von Otter är bara några. Som begynt sin resa mot stjärnorna på Vadstena-Akademien.

Vernissagen på slottet övergick i konserten på folkhögskolan. Dubblerad för att ge alla Vänner möjlighet att lyssna till årets sex stipendiater. Förutom sångarna Karin Osbeck och Georg Källström, violinisterna Emelie Viitberg och Johanna Karlsson, oboisten Emilie Wästlund samt cellisten Katariina Kolehmainen.

– Fantastiskt att kunna spela för en publik, tyckte de.

Detsamma gällde för Vännerna som bjöds kammarmusik i det ursprungliga intima formatet. Allt från Paganini till Monnagotla.

Karin Osbeck gav en lækker försmak av nästa års operakompositör. Samtidigt som "årets kompositör" Rolf Martinsson fick musikerna att minnas månaden *Juli* och blomma ut i överraskande nationalromantiska tongånger.

Finalen ägde rum på Munkklostret. Där Vätternrödingen och vinet lockade fram många minnen. Och en butelj Bollinger blev Vännernas tack för akademiens initiativ till vändag. Varpå ledamoten Rune Gyllander själv tackades för sin generositet att bjuda till bords. Hedersledamoten Magnus Vahlquist tolkade allas uppskattning av denna grandiosa gest.

MARIA WAXEGÅRD

Kammarmusiker nådde ny publik

Regnet och coronaviruset kunde inte stoppa femte säsongen med Kammarmusik-Akademien. Konserter hölls för hotellgäster, på äldreboenden och hos Birgittasyst-rarna. Den livestreamade konserten i Klosterkyrkan 2 juli fick hela 3 000 visningar.

– Vi har fått stor uppskattning från publiken och man förstår hur viktig den levande musiken är för människor i dessa tider, säger konstnärlige ledaren Nils Spangenberg.

Elva musiker lyckades ge en rad konserter som tillsammans nådde över 360 personer. Men inte på de vanliga platserna. Både i Wasagården, Vättergården och Dahlströmska gården kunde man lyssna till kammarmusik, dessutom i Shakespearefabriken, Strå kyrka och S:ta Birgittas klosterkyrka.

Utomhus hölls "fullsatta" familjekonserter på Gräsgården 7 och 9 juli. Däremot spelades den sedvanliga konserten i Dormitoriet utan publik och livesändes. Totalt nådde musiken över nätet en publik på nära 5 000 personer. Trots alla restriktioner vändes alltså tio regniga julidagar till succé.

– Nästa sommar är vi förhoppningsvis tillbaka i full kostym, säger Nils Spangenberg.

MARIA WAXEGÅRD

Konsert Shakespearefabriken.

FOTO: KAMMARMUSIK-AKADEMIEN

FOTO: WIKIPEDIA
FOTO: PRIVAT

Ekolsunds slott

Richard Lindström

Storslaget på Ekolsund

Vännerna inbjuds till ett lysande evenemang i luciatider på Ekolsunds slott. Barytonen Richard Lindström, som sjöng *Orfeus* i förra sommarens succéopera, blir gästartist i en storslagen julkonsert den 12 december. Han är årets stipendiat i Prinsparet Sigvard och Marianne Bernadottes konstnärnsfond.

Samtidigt framträder sopranen Elizabet Torolphi Mörner, barytonen John Martin Bengtsson och pianisten Alice Power. Evenemanget anordnas av Stockholm Culture Awards i samarbete med Ekolsunds slott.

Konserten äger rum kl 17 i Riddarsalen och genomförs utifrån aktuella rekommendationer från Folkhälso-myndigheten. Den kan komma att dubbleras om antalet besökare är stort.

PRESSTOPP

Många miljoner i gåva

Vadstena-Akademien har fått motta en betydande donation genom testamentet efter Stina-Brita Gustafson-Kritz och Lars Kritz. Paret var trogna Vänner sedan länge. Det blir nu möjligt att åter ge operaföreställningar på Vadstena Gamla teater. Samtidigt möjliggör donationen att man kan utveckla internationella samarbeten och förstärka utbildningen. Mer om detta i nästa OXÖGAT.

Från Stockholm går bussar till Ekolsund och åter efter en middag som erbjuds efter konserten i Riddarsalen. En trerätters meny avslutas med kaffe och te i salongerna på slottet.

För den som vill delta i luciafirandet påföljande dag 13 december finns möjlighet att övernatta på slottet. Då serveras frukost i Wårdshuset och det går sedan att avsluta denna magnifika helg med julbord i Riddarsalen.

För mer information kring program, priser och betalning kontakta Barbara Ekström, barbara@stockholmskultur.se

Sista betalningsdag är 30 november.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Kära Vänner!

Meg Tivéus.

Vilken märklig tid det har varit! Jag har verkligen saknat er!

Att få komma till mitt älskade Östergötland och uppleva ett dygn i Vadstena hör till sommarens höjdpunkter. Vi har alla sett fram emot att åter få känna

spänning och förväntan inför operapremiären. För att inte tala om att mötas vid årsmötet och den efterföljande föreställningen.

Årsmötet blev som för många digitalt utan att vi ens kopplade upp oss. Nästa år hoppas vi att vi ska kunna ses och uppleva Zebran som vi missade denna sommar.

Vi är många som intensivt saknar kulturen och alla dess yttringar. Coronaavstånd blir inte fullt så familjärt som när salongen är fullsatt, men det är bättre än inget.

Många sångare, instrumentaliser och scenarbetare har blivit utan arbete, och jag ser med tillfredsställelse att kulturen nu får extra pengar. De behövs verkligen.

Jag vill passa på att tacka er alla för stöd under de år jag varit ordförande. Det är med stor glädje och tillfredsställelse jag hälsar Ettan Bratt välkommen som ny ordförande. En varm, kompetent och härlig kvinna som kommer göra allt för att Vadstena-Akademien ska blomstra. Jag känner henne sedan många år då vi båda är Stadsbrudar.

På återseende i Vadstena 2021!

MEG TIVÉUS,
ordförande

5 FRÅGOR TILL ...

Ettan Bratt, ny ordförande för Vännerna efter årsskiftet

Välkommen i Vännerna, hur känns det?

– Jättetrevligt! Jag gläds enormt, det här ska bli toppenroligt! Även om jag gärna vill bli riktigt varm i kläderna först. Det känns mycket viktigt att Vännerna är med på noterna(!) och vi lär känna varandra väl.

Ge oss ett självporträtt!

– Som person är jag mycket social och utåtriktad, med ett stort kontaktnät! Ägnar mig mycket åt välgörenhet och har även andra styrelseuppdrag som rör musiklivet, till exempel Musik på Slottet. Och så är jag mycket för naturen. Så snart jag kan tillbringar jag dagarna i Småland och då stannar jag alltid till i Vadstena!

Några hjärtefrågor?

– Att hjälpa andra! I synnerhet människor som inte har kontakter och svårt att ta sig fram i samhället. Det känns allra viktigast för mig.

Favoritopera?

– *Aida!* Jag älskar Verdi och är väl knappast ensam om det. Jag har sett en mängd olika uppsättningar runt om i världen, inte minst Verona. Verdi anses ju vara tidernas främste operakompositör, men naturligtvis är jag också mycket fascinerad av all den bortglömda och nyskrivna repertoar som Vadstena-Akademien blivit mästare i.

Förhoppningar för framtiden?

– Att detta sorgliga tillstånd för scenkonsten under pandemin går över! Tyvärr tror jag att det kommer ta ett år innan vi är tillbaka i normal omfattning. Därför måste vi tillsammans se hur vi kan göra något för Vännerna och fortsätta sprida kultur. Här gäller att hitta nya, oprövade lösningar. Även om bara 40 stolar var besatta av 280 på Confidencens slottsteater häromsistens så var det underbart att kunna ta del av musiken. Vi måste helt enkelt finna former för att kunna ses.

Ettan Bratt

Ettan på plats nr 1

När Vännerna efter ett omfattande sökande fann en ny ordförande föll valet på Ettan Bratt. Som första barnet uppväxt på fideikommisset Bratteborg har hon förblivit "Ettan" och snart nog med efternamnet Bratt.

Hon ingår i dag i styrelserna för Millesgården, Confidencens Vänförening och Musik på Slottet och är sedan länge verksam i operavärlden. Hennes erfarenhet av journalistik inom dåvarande Åhlén & Åkerlund och senare

restaurangbranschen har gjort henne väl etablerad inom stora delar av kulturlivet.

Hon är en av grundarna av det globala nätverket SWEA Sverige – av svensktalande kvinnor i världen – och deltar varje år i utdelandet av Sigrid Paskells stipendium inom scenkonsterna.

Med sina rötter i småländska Byarum är hon fast förankrad i trakterna kring Vättern, men också bosatt i Stockholm där hon verkar ideellt i många sammanhang och bland annat uppbär nr 6 i Stadsbrudskåren.

MARIA WAXEGÅRD

Ny medlemsansvarig

AV BENGT HORN

FOTO: PRIVAT

BENGT HORN

När jag för två år sedan fick frågan om att ingå i vänföreningens styrelse var det självklart att tacka ja. Jag är uppvuxen på östgötaslätten och som barn tyckte jag det mest var blåsig. Med åren har min förkärlek till slätten växt och jag njuter av att se årstidernas skiftningar – när det plöjs, sås, grönskar och skördas på gårdarna i trakten.

Efter skolan utbildade jag mig till läkare i Freiburg i Tyskland för att sedan återvända till Motala. Jag utbildade mig vidare till ortoped och arbetar sedan många år på Motala lasarett.

Vadstena-Akademiens föreställningar är upplevelser som följt mig genom åren; min far Mauritz Horn var vänföreningens förste ordförande under många år och genom Vadstena-Akademien introducerades jag i den klassiska musikens värld. Att få njuta av sång och musik i den historiska miljön, promenera genom Vadstena eller bara sitta i slottsparken och titta ut över Vättern en ljummen sensommarkväll är magiskt!

Jag är nu medlemsansvarig i vänföreningen och vill på detta sätt bidra till styrelsens arbete att stödja Vadstena-Akademien. En stor utmaning i framtiden blir att bibehålla antalet medlemmar och framför allt engagera en yngre publik. Jag vill passa på att uppmana alla medlemmar att hjälpas åt med detta.

Ny sekreterare

AV MILLAN BAECKSTRÖM

Jag är 28 år och uppvuxen i Fellingsbro, en fin jordbruksby i hjärtat av Bergslagen. Nästa verksamhetsår tillträder jag som sekreterare i styrelsen, så jag vill börja med att tacka för förtroendet! Detta läsår går jag mitt andra år på Vadstena sång- och pianoakademi där jag studerar sång. På fritiden tränar jag yoga och pysslar i min trädgård eller kolonilotten nere vid Vätterns strand.

Numera bor jag således i Vadstena men dessförinnan under sex år i Linköping. Där var jag ordförande i den akademiska

damkören Linnea vid Linköpings universitet. Det gav mig en gedigen erfarenhet av föreningslivet, och jag ser fram emot att ta den erfarenheten vidare i en ny förening och en annan roll. Det ska bli riktigt roligt att lära känna er alla och vänföreningen!

FOTO: PRIVAT

MILLAN BAECKSTRÖM

Lars Kritz in memoriam

Vännernas generöse donator Lars Kritz avled hastigt mitt i högsommaren i en ålder av 86 år. Så sent som i våras lät han inrätta ett stipendium för Vadstena-Akademiens sångare och musiker på ytterligare 150 000 kr. Totalt uppgår hans och tidigare avlidna hustruns Stian-Brita Gustafson Kritz stipendiefond till 420 000 kr. Sedan 2008 har inte mindre än 20 sångare och musiker tilldelats dessa stipendier.

Lars Kritz disputerade 1976 vid Uppsala universitet och var under hela sin yrkesverksamma karriär trogen Sveriges Industriförbund, under många år som vice vd. Han företrädde även näringslivet i olika utredningar och myndigheters styrelser, inte minst som delegat för EU-utbildning.

För Vadstena-Akademien och dess Vänner utgjorde Lars Kritz en lika försynt som betydande välgörare. Hans minne hedrades genom en gemensam blomsteruppvaltning vid jordfästningen.

MARIA WAXEGÅRD

Akademien presenteras i Stockholm

Vad gör Vadstena-Akademien? Den 25 januari 2021 presenteras detta pionjärarbete inom musiklivet för intresserade i Stockholm. Konstnärlige ledaren Nils Spangenberg och Vännernas ambassadör

Loa Falkman

Loa Falkman framträder i ett program i Odd Fellows lokaler (vid Kungsträdgården) kl 17.

Först intas en måltid (250 kr) och anmälan kan göras till Rune Gyllander på SMS 070-359 20 60 eller runegylander@gmail.com. Sista anmälningsdag är 15 januari 2021.

Syftet med arrangemanget är att visa akademiens betydelse för svenskt musikliv. Statens kulturråd har tydliggjort detta i sin rapport – i Vadstena finns landets viktigaste institution för forskning och utbildning inom musikteater. Många etablerade sångare och musiker har genomgått sin praktik i akademiens unika produktionsverk av bortglömda och nyskrivna verk.

MARIA WAXEGÅRD

FOTO: FRANKIE FONGANTHIN

Kalendarium jultiden 2020

VADSTENA SÅNG- OCH PIANOAKADEMI

Musikalisk salong

torsdag 19 november kl 19 i Vätternkyrkan

Luciakonsert

torsdag 10 december kl 10 i Vadstena klosterkyrka, fri entré

Julkonsert och luciatåg

lördag 12 december kl 16 på Brunneby gård
Biljetter via Kammarmusik i Östergötland,
www.slottsmusik.com

Julkonserter

söndag 13 december kl 17 och 19 i Trefaldighetskyrkan. För senaste information se
www.folkuniversitetet.se/vadstena-sang-ochpiano-akademi

DIGITALA FÖRESTÄLLNINGAR

OPERA I P2

från hela världen på lördagkvällar

KUNGLIGA OPERAN

Operan Play med gammalt och nytt

GÖTEBORGSOPERAN

HemmaOperan med allsköns underhållning

SVERIGES RADIOS SYMFONIORKESTER

Play med livesända konserter

NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER

SON:s digitala scen med nya program

Ge bort i julklapp!

Årsavgiften för medlemskap i Vadstena-Akademiens Vänner är 300 kr eller 500 kr för par. Betala på bankgiro 294-4569 eller swisha till 123 129 3000. Glöm inte att uppgge namn!

Är du redan vän? Inbetalningsavi kommer i mars 2021.

OXÖGA

"Oxöga, oval åskådarpöppning i slutna teaterloge, efter det motsvarande fr. *oeil de boeuf*, vilken beteckning gives runda fönsteröppningar i allm." [Svensk Uppslagsbok, 1934 års upplaga.] Oxögat ger möjlighet att observera utan att bli observerad och har fått ge namn åt medlemsbladet.

Vadstena Sparbank

vadstena buss

alatruck

Våra sponsorer

Vadstena-Akademiens Vänner vill tacka de sponsorer som troget stött oss under den besvärliga situation som pandemin försatt oss i.

Såväl **Strandbergs Mode**, **Vadstena Blommor och design**, **Vadstena Sparbank** som **Vadstena Buss** har under rådande omständigheter inte kunnat dra nytta av sitt stöd. Men ändå fortsatt att stödja vår verksamhet. För detta är vi mycket tacksamma och ser fram emot att åter resa med Vadstena Buss, handla hos Strandbergs Mode och göra affärer med Vadstena Sparbank. **Alatruck** har som alltid sponsrat tryckningen av detta nummer av OXÖGAT.

Låt mig bara påminna om de förmåner man åtnjuter som sponsor: fyra biljetter till valfri konsert samt två biljetter till Vännernas måltid och efterföljande opera-föreställning. I sommar har detta alltså inte varit möjligt för våra uppskattade sponsorer.

Slutligen, har ni förslag på eller känner någon som kan tänkas sponsra VAV, hör av er!

JAN JOHANSSON

VADSTENA-AKADEMIENS VÄNFÖRENINGENS STYRELSE 2019-2020

ORDFÖRANDE T.O.M. 31/12 2020: **Meg Tivéus**, Stockholm, 0706-90 78 80, meg.tiveus@telia.com

ORDFÖRANDE FR.O.M. 1/1 2021: **Ettan Bratt**, Lidingö, 070-745 38 99, ettan@ettanbratt.se

SEKRETERARE T.O.M. 31/12 2020: **Ingrid Haking Raaby**, Linköping, 0720-11 93 94, ingrid.haking@gmail.com

SEKRETERARE FR.O.M. 1/1 2021: **Millan Baekström**, Vadstena, 0768 -31 06 94, millan317@hotmail.com

KASSÖR: **Stefan Gunnarsson**, Vadstena, 0702-66 48 00, stefangunnarsson@live.se

MEDLEMSANSVARIG: **Bengt Horn**, Motala, 0706-77 71 93, bengt.horn@boremail.com

KLUBBMÄSTARE: **Jan Johansson**, Vadstena, 0706-85 30 03, jannemobel@telia.com

PUBLIKANSVARIG: **Viveca Sørensen**, Vadstena, 0739-38 01 04, vivecaoes@outlook.com

AMBASSADÖR: **Loa Falkman**, Stocksund, 0708-55 04 23, rosy.falkman@gmail.com

LEDAMOT: **Ture Rangström**, Stockholm och Gryts skärgård, 0705-36 82 09, rangstromture@gmail.com

LEDAMOT: **Rune Gyllander**, Stockholm, 0703- 59 20 60, runegylander@gmail.com

REDAKTÖR: **Maria Waxegård**, Norrköping, 0768-40 81 81, maria.waxegard@telia.com